

12. 3. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Šest měsíců pro rozhodnutí o rozdělení zisku - přináší rekodifikace změnu?

V následujícím textu navazujeme na náš příspěvek zaměřený na změny v úpravě výplaty podílu na zisku ve světle zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník a zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“)[1] a přiblížíme problematiku časových testů pro přijetí rozhodnutí o rozdělení zisku kapitálové společnosti.[2]

Téma je důležité především pro členy statutárních orgánů obchodních korporací[3] a osoby působící v pozicích finančních kontrolorů obchodních korporací.

Smyslem tohoto příspěvku je především posoudit, zda jsou závěry k problematice časových testů pro rozhodnutí o rozdělení zisku přednesené Nejvyšším soudem ČR (dále jen „NSČR“) ještě za účinnosti předchozího zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník (dále jen „ObchZ“) použitelné i pro ZOK.

Přístup NSČR za účinnosti ObchZ

Z pohledu právní praxe se zlomovým stalo rozhodnutí NSČR ze dne 30. září 2009, sp. zn. 29 Cdo 4284/2007 (Rc 80/2010), kde NSČR vyložil příslušné ustanovení ObchZ o nejzazším termínu konání valné hromady[4] tak, že šestiměsíční lhůta pro konání řádné valné hromady, jež má schválit hospodářské výsledky společnosti za předchozí účetní období, platí nejen pro svolání valné hromady, ale též pro vlastní rozhodnutí o naložení s hospodářským výsledkem.

Důvodem pro tento výklad bylo přesvědčení NSČR, že uvedená šestiměsíční lhůta představuje **současně** nejzazší lhůtu, ve které mohou výsledky účetní závěrky sloužící pro jednání řádné valné hromady poskytnout reálný obraz účetnictví společnosti, na jehož základě mohou kvalifikovaně rozhodovat o rozdělení zisku. Důsledkem takového rozhodnutí potom byla skutečnost, že pokud valná hromada konaná po uvedeném datu rozhodla o rozdělení zisku, nemohl statutární orgán společnosti rozhodnout o výplatě částky, neboť by tím porušil zákon.

Praktické dopady uvedeného rozhodnutí NSČR na sebe nedaly dlouho čekat, a to mimo jiné v podobě výhrad auditorů ve zprávách k účetní závěrce, resp. výroční zprávě, stejně jako ve snaze právních poradců o nalezení vhodných postupů, které by zmírnily rizika spojená s rozhodnutím o naložení s hospodářským výsledkem, resp. vyplacením zisku po zmíněné šestiměsíční lhůtě.

Rozdělení zisku podle ZOK

Podobně jako ObchZ neobsahuje ZOK výslovnou právní úpravu termínu pro rozhodnutí o rozdělení zisku kapitálové společnosti. Ustanovení § 34 odst. 1 ZOK nicméně požaduje, aby byl podíl na zisku stanoven na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace, tj. valnou hromadou. Ustanovení § 181 odst. 2 ZOK pro společnost s ručením omezeným,

resp. ustanovení § 403 odst. 1 ZOK pro akciovou společnost potom současně stanoví, že řádnou účetní závěrku projedná valná hromada nejpozději do šesti měsíců od posledního dne předcházejícího účetního období.

Na tomto legislativním základě se lze poměrně úspěšně domnívat, že výkladové závěry NSČR přijaté za účinnosti ObchZ budou zřejmě plně přenositelné a využitelné i v režimu ZOK.[5]

Řešení?

Z hlediska proklamovaného oslabení role základního kapitálu pro fungování kapitálových společností a obecného rozšíření dostupných záruk pro věřitele kapitálové společnosti pro případy neoprávněného rozdělování zisku statutárním orgánem společnosti nicméně nepůsobí uvedený závěr přesvědčivě, a to především ve světle skutečnosti, kdy NSČR opíral své rozhodnutí mimo jiné o zásadu udržení základního kapitálu vyplývající z Druhé směrnice.[6] Tedy o zásadu, jejíž význam a role jsou dlouhodobě zpochybňovány.

K problematice schvalování účetních závěrek a rozdělování zisku po uplynutí uvedené zákonné šestiměsíční lhůty se nicméně NSČR vrátil ve svém rozhodnutí ze dne 29. dubna 2013, sp. zn. 29 Cdo 2363/2011, kde řešil situaci, kdy člen představenstva akciové společnosti rozhodl o výplatě dividend po dané šestiměsíční lhůtě (dividenda za hospodářské roky 2005 a 2006) a společnost se následně domáhala náhrady škody.[7]

NSČR úvodem potvrdil judikaturní závěry obsažené ve výše uvedeném předchozím rozhodnutí, avšak pouze ohledně skutečnosti, že rozhodnutí valné hromady přijaté po šestiměsíční lhůtě je v rozporu se zákonem a nemůže sloužit jako podklad pro rozhodnutí statutárního orgánu pro rozdělení zisku. Ten o výplatě takového podílu na zisku nesmí rozhodnout.

NSČR následně doplnil, že „...sama skutečnost, že valná hromada schválila rozdělení zisku na základě „nezpůsobilých“ účetních závěrek a představenstvo následně rozhodlo o vyplacení dividend, nevede bez dalšího k závěru o odpovědnosti členů představenstva za škodu tím společností způsobenou.“ Na tomto základě NSČR pokračoval a uzavřel, že:

(i) Člen představenstva odpovídá především za řádný výkon funkce, nikoliv za výsledek své činnosti. Jedná-li tedy člen představenstva s péčí řádného hospodáře, není povinen hradit společnosti škodu, byť by v důsledku takového jednání vznikla.

Nezbytným předpokladem vzniku povinnosti člena představenstva hradit společnosti škodu vzniklou vyplacením dividend v rozporu se zákonnými ustanoveními je tedy **porušení péče řádného hospodáře**. Musí tak být předmětem přezkumu, zda při vyplacení dividend člen představenstva jednal či nejednal s péčí řádného hospodáře, jinak nelze bez dalšího uzavřít, že odpovídá za vzniklou škodu.

(ii) V případě, že k porušení péče řádného hospodáře došlo, bude dalším předpokladem odpovědnosti **existence příčinné souvislosti** mezi jednáním člena představenstva a vznikem škody, přičemž obecně nelze bez dalšího zkoumání učinit závěr, že mezi zmenšením majetku akciové společnosti způsobeným výplatou dividend v rozporu se závěry předmětného rozhodnutí NSČR a vyplacením dividend představenstvem po uvedené šestiměsíční lhůtě je příčinná souvislost.

To znamená, že závěr o odpovědnosti člena představenstva za škodu způsobenou společností vyplacením dividend podle usnesení valné hromady, které bylo přijato na základě „nezpůsobilé“ účetní závěrky, je možné přijmout **pouze tehdy**, jestliže by – nebýt tohoto porušení – společnost dividendy nevyplatila. To jest, pokud by společnost vyplatila dividendy bez ohledu na „nezpůsobilost“

účetní závěrky, nelze hovořit o existenci příčinné souvislosti.

K tomu nutno doplnit, že pokud by hospodářské výsledky společnosti zobrazené v účetnictví společnosti ve stavu bezprostředně předcházejícím svolání valné hromady umožňovaly dospět k závěru, že by valná hromada na jejich podkladě a při dodržení zákonných omezení přijala stejné nebo obdobné rozhodnutí o rozdělení zisku, jaké učinila na základě „nezpůsobilé“ účetní závěrky, nebude zpravidla možno uzavřít, že mezi porušením povinnosti rozhodnout o naložení s hospodářským výsledkem do šesti měsíců od konce hospodářského období a zmenšením majetku společnosti je dána příčinná souvislost.

Závěr

Ve světle výše uvedeného se lze úspěšně domnívat, že nastíněný přístup bude plně přenositelný i do prostředí ZOK, což potvrzuje i skutečnost, že vyplacení podílu na zisku v rozporu se ZOK zakládá pouze vyvratitelnou domněnku porušení péče řádného hospodáře.

Při úvahách o použitelnosti přístupu navrženého NSČR v posledně zmíněném rozhodnutí nelze samozřejmě opomenout skutečnost, že člen představenstva rozhodoval o výplatě v době, kdy závěry NSČR uvedené v prvním zmíněném rozhodnutí ještě neplatily. Obdobně je nutné konstatovat, že „nový“ přístup NSČR bude vždy vyžadovat posouzení, a to v každém jednotlivém případě, zda hospodářské výsledky společnosti zobrazené v účetnictví společnosti ve stavu bezprostředně předcházejícím svolání valné hromady umožňují závěr, že valná hromada by na jejich podkladě a při dodržení zákonných omezení přijala stejné či obdobné rozhodnutí o rozdělení zisku.

JUDr. Vladimír Čížek,
advokát

[Schönherr s.r.o.](#)

nám. Republiky 1079/1a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 996 500

Fax: +420 225 996 555

e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu

[1] Dostupný na [www](http://www.zde), k dispozici >>> [zde](#).

[2] § 1 odst. 2 ZOK

[3] srov. § 34 odst. 3 ZOK

[4] § 184 odst. 3, resp. následně § 184a odst. 1 ObchZ

[5] V obdobném duchu se vyjadřuje i Petr Šuk in Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 343.

[6] Druhá směrnice Rady ze dne 13. prosince 1976 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření.

[7] Předmětem posuzování byla výplata dividend v akciové společnosti, závěry uvedeného rozhodnutí jsou nicméně přenositelné i pro účely společnosti s ručením omezeným.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugovéhoho: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)